

PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 108 (207) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, poniedziałek 10 września 1928 r.

TREŚĆ: Z. S. R. R. a sprawy zagraniczne: Sprawy Nadrenji i odszkodowań. — Sprawy wewnętrzne: życie partyjne. — Sprawy gospodarcze. — Notatki i informacje: Różne. — Artykuły nieuwzględnione.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

SPRAWY NADRENJI I ODSZKODOWAŃ.

Izwiestja 8.IX w korespondencji (P. Kajta) z Berlina podkreślają trudną sytuację, w jakiej znalazła się w Genewie delegacja niemiecka, żądając ewakuacji Nadrenji. Zdaniem korespondenta — niemieckie koła polityczne nie żywią wielkich nadziei na możliwość rozwiązania całego kompleksu zagadnień, związanych z ostateczną ewakuacją Nadrenji. Zdaniem korespond. sytuacja przedstawia się jeszcze gorzej — dotychczas bowiem nie postanowiono, czy i kiedy zbierze się ta konferencja, której Niemcy przypisują tak wielkie znaczenie. Prasa niemiecka — pisze korespondent — daje już obecnie charakterystyczny wyraz swemu niezadowoleniu, nawołując kanclerza Müllera do skrócenia a nawet przerwania swego pobytu w Genewie. Uświadomienie sobie tej sytuacji bez wyjścia wzmacnia jeszcze przekonanie, że Francja zażąda od Niemiec porzucenia polityki „Anschluss'u”. W Berlinie uważa się, że Francja wysuwa żądania niemożliwe do przyjęcia w tym celu, żeby mieć powód do dalszego sabotowania zagadnienia ewakuacji Nadrenji.

Izwiestja 8.IX w korespondencji (P. Kajta) z Berlina p. n. „Pod jarzmem kontrybucyj” podkreśla, że z dniem 1.IX r. b. rozpoczyna się dla Niemiec pierwszy „normalny” rok spłaty odszkodowań, przewidzianych w planie Dawesa. W długich wywodach, popartych szeregiem danych, korespondent dochodzi

do wniosku, że finansowa sytuacja Niemiec jest bardzo zła. W ciągu ub. czterech lat tak zw. ulgowego okresu spłat odszkodowań, Niemcy, według niemieckich kół gospodarczych, potrafiły spłacić państwu sprzymierzonym 5.400 milionów marek w zlocie i w towarach wyłącznie dzięki kredytom zagranicznym, które obliczane są na 10 miliardów marek. Już obecnie dają się słyszeć głosy ostrzegawcze, wskazujące na to, że jeśli w wypadku pogorszenia się konjunktury w Ameryce, pierwszą ofiarą depresji na rynku światowym padną Niemcy, jako główny dłużnik Stan. Zjedn. W takim wypadku — zdaniem kół niemieckich — upadnie i cały system Dawes'a.

Korespondent podkreśla, że nie ulega wątpliwości, że ten pępek prognostyk jest w części wywołany chęcią przekonania wierzycieli Niemiec, a w szczególności Ameryki, o konieczności rewizji we właściwym czasie planu Dawes'a w kierunku zmniejszenia niemieckich zobowiązań. Z drugiej jednak strony nie ulega żadnej wątpliwości, że Niemcy płacą długi nie z nadwyżek swego eksportu, jak to jest przewidziane w planie Dawes'a. Przez cały ubiegły 4-letni okres niemiecki bilans handlowy ani razu nie był aktywny. Istnieje przekonanie, że i w najbliższych latach Niemcy nie mogą mieć widoków na uniknięcie bilansu pasywnego. Niema wątpliwości, że fakt ten szczególnie czyni ważkimi argumenty kół niemieckich, żądających rewizji planu Dawesa.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Prawda 6.IX ogłasza odpowiedź VI kongresu międzynarodówki komunistycznej na zgłoszoną do tego kongresu prośbę Trockiego, Sapronowa i innych wykluczonych z sowieckiej partji komunistycznej opozycjonistów o przyjęcie ich z powrotem do partji. Kongres międzynarodówki prośbę tą odrzucił, potwierdził decyzję władz partyjnych o zastosowaniu represji wobec opozycji i uznał, że poglądy Trockiego, Radka i innych opozycjonistów mają charakter kontr-rewolucyjny.

Prawda 6.IX ogłasza uchwały VI kongresu międzynarodówki komunistycznej w sprawie sytuacji w sowieckiej partji komunistycznej. Uchwała ta notuje na wstępie rozwój gospodarki sowieckiej we wszystkich dziedzinach oraz postępy, dokonane w życiu gospodarczym ZSRR bez pomocy obcego kapitału w ciągu czterech lat, które upłynęły pomiędzy V a VI kongresem międzynarodówki. Wzmocnienie sytuacji gospodarczej ZSRR ułatwia sytuację międzynarodowego ruchu rewolucyjnego i zagranicznych sekcji międzynarodówki komunistycznej. Pewne obostrze-

nie walki klasowej w ZSRR, które jest nieuniknionym skutkiem rozwoju gospodarczego ZSRR, zostało zażegnane dzięki wzmocnieniu dyktatury proletariatu państw sowieckich. VI kongres międzynarodówki komunistycznej potępia w swej uchwale akcję opozycjonistów w sowieckiej partii komunistycznej, nawołuje sowiecką partję do dalszej bezwzględnej walki ze zwolennikami Trockiego i twierdzi, że ustrój komunistyczny w ZSRR zagrożony jest nie wskutek rzekomego niebezpieczeństwa przeistoczenia się w ustrój kapitalistyczny, — jak twierdzi to Trocki, — lecz z powodu niebezpieczeństwa wojny i zbrojnego napadu państw kapitalistycznych na państwo proletariatu.

Prawda 6.IX ogłasza listę członków i kandydatów na członków komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej po ostatnich wyborach, dokonanych przez VI kongres międzynarodówki. Sowiecka partja komunistyczna reprezentowana jest na tej liście przez Bucharyna, Łozowskiego, Manuilskiego, Piatnickiego, prezesa rady komisarzy ludowych ZSRR Rykowa, Skrypnika, Stalina, Gusiewa i Jarosławskiego. Polska partja komunistyczna posiada swych reprezentantów w osobach Leńskiego i Purmana. Na liście przedstawiciele innych sekcji zagranicznych międzynarodówki znajdują się m. in.: Klara Cetkin, Katajama, Kolaro, Bela Kun, Knusinen, Mickiewicz-Kapsukas, Remmele, Telman, Szmeral, Ember, Dymitrow i inni. W międzynarodowej kontrolnej komisji międzynarodówki polska partja komunistyczna posiada reprezentanta w osobie Feliksa Kona.

Rul 8.IX podaje, że Zinowjewa i Kamieniewa przeniesiono z zarządu związku spółdzielni sowieckich „Centrosojuz“, do którego byli niedawno obrani, do centralnego urzędu statystycznego ZSRR na bardziej odpowiedzialne stanowiska. Prócz tego otrzymał Zinowjew prawo objęcia wykładów w komunistycznym instytucie im. Karola Marksa w Moskwie. Świadczy to — zdaniem pisma — o przywróceniu byłych przywódców opozycji do łask Stalina.

SPRAWY GOSPODARCZE.

Izwiestje 5.IX donoszą, że rada komisarzy ludowych ZSRR zatwierdziła decyzję o likwidacji bra-

unsztynowej koncesji koncernu W. Harriman & Co w Czyaturach w Gruzji. Utworzony specjalnie dla tego celu trust sowiecki przejmie od koncernu amerykańskiego kopalnie braunsztynowe oraz wszystkie należące do koncesji zakłady. Skarb sowiecki zaciągnie wobec Harrimana dług w wysokości 3.450 tysięcy dolarów, które zostały wydatkowane przez Harrimana na inwestycje w Czyaturach. Dług ten spłacony będzie w ciągu 15 lat. Skarb sowiecki będzie płacił od sumy długu odsetki w wysokości 7% rocznie.

Prawda 5.IX donosi, że realizacja pożyczek drugiej sowieckiej pożyczki industrializacyjnej przyniosła w RSFSR 125 milionów rubli oraz w USRR 30 milionów rubli.

Prawda 5.IX ogłasza komunikat urzędowy w sprawie wyników skupu zboża w sierpniu r. b. „Sojuzchleb“ zgromadził w tym okresie 269.090 ton zboża, „Centrosojuz“ — 76.958 ton. Ogólna wysokość zapasów zboża zgromadzonych przez wymienione dwie organizacje od początku nowego skupu zboża równa się przeszło 432 tysiącom ton zboża.

Prawda 5.IX omawia w art. wst. skup zboża przez sowieckie instytucje aprowizacyjne, oświadczając, iż pierwsze dwa miesiące skupu nie przyniosły urzeczywistnienia pokładanych nadziei i wykazały szereg braków w pracy instytucji aprowizacyjnych. Ośrodki przemysłowe i miasta zagrożone są w dalszym ciągu przez ewentualny brak chleba. W najbliższych miesiącach należy oczekiwać polepszenia sytuacji, o ile błędy instytucji aprowizacyjnych zostaną natychmiast naprawione. Pismo występuje szczególnie ostro przeciwko próbom powrotu do t. zw. nadzwyczajnych środków skupu zboża.

Izwiestja 2.IX. donoszą, że na Kaukazie północnym państwowe instytucje aprowizacyjne zakupiły 238 tysięcy ton zboża. Wyniki te są o 50% wyższe od wyników zeszłorocznych, lecz stanowią 92% preliminarza zakupów, w okręgu Kijowskim wyniki skupu zboża w sierpniu osiągnęły 62% preliminarza zakupów, w okręgu Ługańskim — 80%, w okręgu Artemowskim — 85%, w okręgu Dniepropietrowskim — 56%.

Izwiestja 2.IX. donoszą o rozpoczęciu prac nad utworzeniem wielkich sowieckich gospodarstw zbożowych na 57 tysiącach ha w okręgu Dońskim.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Izwiestja 5.IX podają, że wybory do sowietów w republikach Jaakuckiej i Karelskiej rozpoczną się 1-go października r. b. W obwodzie Buriat Mongolskim sowiety zaczną składać sprawozdania wobec wyborców, poczynając od dnia 10-go b. m., zaś wybory rozpoczną się w listopadzie.

Poslednija Nowosti 5.IX podają, że w składzie chińskiej armji północnej istnieje obecnie tylko jeden oddział rosyjski, złożony z 500 ludzi. Oddział posiada 4 pociągi pancerne i należy do korpusu gen. Jen-Si-Szawa, który jest stacjonowany w okolicach Tsiantzinu. Oddział nie bierze udziału w działaniach wojennych, sytuacja oficerów i żołnierzy jest zupeł-

nie znośna, lecz siły oddziału maleją wobec licznych wypadków podawania się do dymisji.

Wozroźdenje 5.IX donosi o ukazaniu się przeciwsowieckich oddziałów powstańczych w okręgach Czytyńskim i Nerczyńskim na Syberji wschodniej. Na czele tych oddziałów stać ma niejaki Kuroczkin, były robotnik ze Sreteńska.

Prasa emigracyjna 9.IX ogłasza liczne artykuły o Tołstoju z okazji setnej rocznicy urodzin pisarza.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Izwiestja 5.IX. Program międzynarodówki komunistycznej.

Nowoje Wremia 5.IX. Ogólne zgromadzenie związku pisarzy i dziennikarzy rosyjskich (o zjeździe literatów i dziennikarzy rosyjskich na emigracji).

